

Projekt

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA KATOWICE

z dnia 2025 r.

w sprawie udzielenia dotacji z budżetu miasta Katowice na rok 2025 na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (j.t. Dz. U. z 2024 r. poz.1465 z późn.zm.) oraz art. 81 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (j.t. Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 z późn. zm.), w związku z §11 ust. 1 Uchwały Nr XXXVIII/792/05 Rady Miasta Katowice z dnia 21 marca 2005 r. w sprawie zasad udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 27 kwietnia 2005 r. Nr 49, poz. 1300 z późn. zm.)

Rada Miasta Katowice
uchwała:

§ 1. Udzielić dotacji z budżetu miasta Katowice na 2025 rok na następujące prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane::

- 1) Rzymskokatolicka Parafia pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Katowicach - kościół pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Katowicach – renowacja elewacji kaplicy Najświętszego Sakramentu przylegającej do absydy wieży w kwocie: 200.000,00 PLN brutto;
- 2) Rzymskokatolicka Parafia pw. Świętych Jana i Pawła Męczenników w Katowicach - Dębnie - Kościół pw. Świętych Jana i Pawła Męczenników w Katowicach - Dębnie – roboty budowlane i prace konserwatorskie w zakresie przebudowy ścianów zabezpieczających budynek kościoła – etap III w kwocie: 220.000,00 PLN brutto;
- 3) Parafia ewangelicko – augsburska w Katowicach - kościół ewangelicko-augsburski pw. Zmartwychwstania Pańskiego w Katowicach - kościół ewangelicko - augsburski pw. Zmartwychwstania Pańskiego w Katowicach - konserwacja zabytkowych witraży i rewitalizacja okien - etap II zespół 5 witraży w absydzie prezbiterium w kwocie: 125.000,00 PLN brutto;
- 4) Parafia Ewangelicko-Augsburska w Katowicach-Szopienicach - kościół ewangelicko-augsburski pw. Zbawiciela w Katowicach-Szopienicach – remont konserwatorski stolarki drzwiowej i okien witrażowych – etap II w kwocie: 155.000,00 PLN brutto;
- 5) Klasztor Braci Mniejszych Franciszkanów w Katowicach-Panewnikach – wymiana stolarki okiennej w budynku klasztoru Ojców Franciszkanów w Katowicach-Panewnikach – etap III – skrzydło główne, elewacja północna w kwocie: 300.000,00 PLN brutto;

§ 2. Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta Katowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

do projektu Uchwały Rady Miasta Katowice w sprawie udzielenia dotacji z budżetu Miasta Katowice na rok 2025 na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków

Dotacje z budżetu Miasta Katowice na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków przyznawane są zgodnie z Uchwałą nr XXXVIII/792/05 Rady Miasta Katowice z dnia 21 marca 2005 r. określającą zasady ich udzielania. W podziale środków finansowych na 2025 rok z przeznaczeniem na ww. dotacje, uwzględnieni zostali następujący wnioskodawcy planujący do realizacji prace przy obiektach zabytkowych z terenu miasta Katowice:

1. Rzymskokatolicka Parafia pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Katowicach – dotacja w wysokości 200.000,00 PLN brutto z przeznaczeniem na: *renowację elewacji kaplicy Najświętszego Sakramentu przylegającej do absydy wieży kościoła pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Katowicach*. Obiekt podlega prawnej ochronie konserwatorskiej i wpisany jest do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego pod nr A/1483/92.

Kościół wzniesiony został w latach 1898-1902 w stylu neogotyckim wg projektu *Józefa Ebersa* z Wrocławia. Pełnił funkcję pierwszego kościoła katedralnego diecezji katowickiej. Orientowany, założony na planie krzyża łacińskiego, murowany z cegły klinkierowej. Wnętrza o układzie halowym, trójnawowym, pięcioprzęsłowym z pseudo-transeptem zamkniętym trójbocznie i pięciobocznym prezbiterium. Elewacja jednowieżowa. Kościół jest cennym przykładem budownictwa sakralnego z przełomu XIX i XX wieku. Bardzo zły stan zachowania ceglanych elewacji kościoła, utrzymujący się od wielu lat, wymaga podjęcia prac konserwatorskich. Są one prowadzone stopniowo, z przerwami, od dłuższego okresu. Szczególne zniszczenia występują w partii wieży poniżej wieńczącego hełmu wykonanego z kształtek ceglanych i poddanego konserwacji w poprzednich latach. Począwszy od 2012 roku przeprowadzano renowację poszczególnych części dolnej partii wieży, obejmującą kolejne etapy prac. W 2021 roku udzielono dotacji z budżetu miasta z przeznaczeniem na VII etap prac obejmujący prace konserwatorskie kolejnego fragmentu ceglanej elewacji wieży od strony północnej. W 2022 roku wykonano zakres prac konserwatorskich obejmujący – etap VIII, kolejną część ceglanej elewacji wieży znajdującej się w złym stanie. W 2023 roku zrealizowano kolejny – IX etap renowacji ceglanych elewacji, obejmujący część absydy wieży od strony południowej. W 2024 roku wykonano renowację elewacji ściany przyległej do absydy wieży od strony północnej, rozpoczęto także prace konserwatorskie ceglanych elewacji prezbiterium kościoła. Planowane do wykonania w 2025 r. prace obejmują renowację elewacji kaplicy Najświętszego Sakramentu, przylegającej do absydy wieży. Kontynuacja rozpoczętych przed kilkunastu laty niezbędnych prac konserwatorskich ceglanych elewacji, wpłynie na utrwalenie substancji zabytkowej oraz na poprawę stanu technicznego i estetykę zabytkowego kościoła.

2. Rzymskokatolicka Parafia pw. Świętych Jana i Pawła Męczenników w Katowicach-Dębie – dotacja w wysokości 220.000,00 PLN brutto z przeznaczeniem na: *roboty budowlane i prace konserwatorskie w zakresie przebudowy ściągów zabezpieczających budynek kościoła pw. Świętych Jana i Pawła Męczenników w Katowicach-Dębie – etap III*.

Obiekt podlega prawnej ochronie konserwatorskiej i wpisany jest do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego pod nr A/115/04.

Kościół parafialny pw. Świętych Jana i Pawła Męczenników wzniesiony został w 1873 roku według projektu *P.Jackischa* z Bytomia, rozbudowany w latach 1901-1902 w stylu neoromańskim wg projektu *L.Schneidera* z Opola. Murowany z cegły klinkierowej, wzniesiony na planie krzyża łacińskiego, jednonawowy. Posiada prezbiterium od południa, od północy na osi korpusu wieżę. Kościół prezentuje duże wartości architektoniczne w skali miasta, także jako część historycznej zabudowy dawnej gminy Dąb. W latach 2010-2014 oraz 2018-2019 w kościele wymieniono zniszczoną więźbę dachową oraz wykonano nowe pokrycie dachowe z dachówki ceramicznej całego korpusu kościoła (wraz z przyległościami), przeprowadzono częściową wymianę drewnianej konstrukcji wnętrza wieży. W 2020 roku przeprowadzono prace konserwatorskie części ceglanych elewacji kościoła. Rozpoczęta w 2023 roku przebudowa ściągów kościoła stanowiła kolejny etap zabezpieczenia zabytku przed skutkami szkód górniczych. Stan techniczny

istniejących stalowych ściągow wskazuje na znaczne zużycie i zmiany ich pracy w istniejącym obecnie układzie. Wymiana stalowych ściągow zabezpieczających (sukcesywny montaż nowych i demontaż starych ściągow) wzmocni konstrukcję sklepień i murów. Pozostawienie ich w obecnym stanie może grozić katastrofą budowlaną. W 2024 roku kontynuowano ich wymianę wykonując II etap robót. Planowane do realizacji w 2025 roku prace stanowią kontynuację – III etap przebudowy ściągow zabezpieczających budynek kościoła. Zatrzymają one postępujące procesy destrukcyjne zabytku narażonego na oddziaływanie szkód górniczych oraz wpłyną na poprawę jego stanu technicznego i walorów estetycznych kościoła.

3. Parafia Ewangelicko-Augsburska w Katowicach – dotacja w wysokości 125.000,00 PLN brutto z przeznaczeniem na: konserwację zabytkowych witraży i rewitalizację okien – etap II zespół 5 witraży w absydie prezbiterium kościoła ewangelicko-augsburskiego pw. Zmartwychwstania Pańskiego w Katowicach.

Obiekt podlega prawnej ochronie konserwatorskiej i wpisany jest do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego pod nr A/527/2019. Witraże wpisane są do rejestru zabytków ruchomych województwa śląskiego pod nr B/414/2020

Kościół ewangelicki wybudowano w latach 1856-1858 w stylu neoromańskim wg projektu *R. Lucae*. Powstał jako pierwszy murowany obiekt sakralny w Katowicach. We wnętrzu zachowane są organy składające się z części starszej z 1865 r. pochodzącej z warsztatu *Carla Volkmana* oraz z części nowszej z 1922 roku powstałej w firmie *Wilhelma Sauera* z Frankfurtu nad Odrą, poddane pracom konserwatorskim przeprowadzonym w latach 2016-2018, na które udzielono dotacji z budżetu Miasta Katowice. Nawa kościoła przekryta jest stropem kasetonowym z polichromią w formie wici roślinnej. W 2023 roku udzielono dotacji z budżetu Miasta Katowice na malowanie wnętrza kościoła z oczyszczeniem istniejącej polichromii ornamentalnej oraz malowaniem ławek.

W 2024 roku przeprowadzono konserwację zabytkowych witraży i rewitalizację okna - etap I – obejmujący zespół zniszczonych witraży, zlokalizowanych w transepcie od strony południowej, z dużym witrażem figuralny przedstawiającym m.in. Chrystusa błogosławiącego dzieci, wykonanym w 1901 roku przez firmę *Müllera Ferdinanda z Quedlinburga*. Na skutek agresywnego środowiska naturalnego, pozostałe witraże znajdują się również w złym stanie. Siatka ołowiana jest zdeformowana, listwy ołowiane są zwiędzłe, występują spękania lutowania, ubytki szkła, zacieki korozyjne i zabrudzenia powierzchniowe. Przeprowadzenie konserwacji, uchroni kolejne witraże od postępującego zniszczenia, pozwoli także na utrwalenie oraz wydobycie walorów zabytkowych i estetycznych oryginalnego wystroju kościoła. W 2025 roku planowany jest do realizacji II etap prac konserwatorskich witraży, obejmujący zespół 5 witraży zlokalizowanych w absydzie prezbiterium kościoła, wykonanych w 1901 roku przez firmę *Reuter und Raichhard*.

4. Parafia Ewangelicko-Augsburska w Katowicach–Szopienicach – dotacja w wysokości 155.000,00 PLN brutto z przeznaczeniem na: kościół ewangelicko-augsburski pw. Zbawiciela w Katowicach–Szopienicach – remont konserwatorski stolarki drzwiowej i okien witrażowych – etap II.

Obiekt podlega prawnej ochronie konserwatorskiej i wpisany jest do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego pod nr A/76/02.

Kościół Ewangelicko-Augsburski „Zbawiciela” w Szopienicach wybudowano w 1901 roku w stylu neogotyckim według projektu architekta *Pzitschela* z Szopienic. Wolno stojący, murowany z cegły z prostokątną jednoprzestrzenną nawą korpusu i prezbiterium zamkniętym trójbocznie. Od południa do korpusu przylega wieża założona na rzucie zbliżonym do kwadratu. We wnętrzu nawy, otwarta więźba dachowa, w prezbiterium sklepienie kryształowe. W południowej części wnętrza drewniana empora organowa. Kościół przekryty dachem dwuspadowym z kryciem łupkiem naturalnym, wieża hełmem iglicowym, zakryte dachem czterosпадowym i wielospadowym. Kościół zachował swój oryginalny kształt architektoniczny oraz wystrój z czasu budowy. Stanowi cenny przykład architektury sakralnej z początku XX wieku. Pokrycie dachu kościoła wykonane z naturalnego łupka uległo znacznemu uszkodzeniu z uwagi na bardzo duże zanieczyszczenie atmosferyczne występujące do niedawna na terenie Szopienic oraz szkody górnicze. Zniszczone pokrycie zachodniej połaci, zostało poddane pracom remontowym 10 lat temu. Wykonano wówczas nowe pokrycie z łupka naturalnego. W 2020, 2021, 2022 oraz w 2023 roku udzielono dotacji z budżetu miasta Katowice z przeznaczeniem na poszczególne etapy remontu dachu kościoła, polegającego na wymianie pokrycia dachowego z łupka naturalnego na łupkę naturalny. W katastrofie spowodowanej wybuchem gazu w dniu 27 stycznia 2023 roku całkowitemu zniszczeniu uległ budynek

plebani. Uszkodzeniu uległ również usytuowany w pobliżu budynek kościoła, przede wszystkim witraże ze szkleniem ochronnym oraz stolarka drzwiowa. W 2024 roku udzielono Parafii dotacji w wysokości 150.000 zł z przeznaczeniem na remont konserwatorski stolarki drzwiowej i okien witrażowych, obejmujący m.in. główne drzwi wejściowe, i okna witrażowe w części wieżowej kościoła. Planowany do realizacji w 2025 roku II etap prac konserwatorskich obejmujący renowację okien witrażowych nawy i wieży oraz pozostałą stolarkę drzwiową, jest niezbędny w celu utrwalenia substancji zabytkowej obiektu poprzez poprawę stanu technicznego i naprawę uszkodzonych elementów. Działania te pozwolą również na przywrócenie walorów estetycznych zabytkowego kościoła ewangelickiego.

5. Klasztor Braci Mniejszych Franciszkanów w Katowicach-Panewnikach – dotacja w wysokości 300.000,00 PLN brutto z przeznaczeniem na: *wymianę stolarki okiennej w budynku klasztoru Ojców Franciszkanów w Katowicach- Panewnikach – etap III – skrzydło główne, elewacja północna..*

Obiekt podlega prawnej ochronie konserwatorskiej i wpisany jest do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego pod nr A/1202/73.

Bazylikę i klasztor OO. Franciszkanów pw. Ludwika Króla i Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny zbudowano wg proj. franciszkanina Monsuetusa Fromma w latach 1905 - 1907, w stylu neoromańskim z użyciem glazurowanej i profilowanej cegły, Kościół trójnawowy, bazylikowy, na rzucie krzyża łacińskiego, z dwuwieżową fasadą i kopułą na skrzyżowaniu naw, zwieńczoną kolosalną figurą patrona zakonu św. Franciszka. Bazylika i Klasztor OO. Franciszkanów ma dużą wartość architektoniczną i znaczenie historyczne dla miasta. Stan techniczny stolarki okiennej należy określić jako awaryjny. Większość okien posiada duże wypaczenia skrzydeł, stwierdzono znaczną korozję biologiczną drewna, szczególnie przy okapnikach, ślemieniach, szprosach podziałowych oraz zły stan powłok malarskich. Drewniana stolarka okienna stanowiąca integralną część zabytkowego budynku, wymaga sukcesywnej wymiany w całym obiekcie. Jej zły stan skutkuje postępującym zawilgoceniem wnętrza (pleśń i grzyby pojawiające się w obrębie wewnętrznych szpalet), co wpływa niekorzystnie na zabytkową substancję obiektu i zgromadzone we wnętrzach zabytki ruchome w postaci mebli, obrazów, rzeź itp. Zniszczone okna nie spełniają także wymogów izolacyjności termicznej. W 2022 roku zrealizowano I etap wymiany stolarki okiennej w skrzydle wschodnim budynku klasztorowego. W 2023 roku w ramach II etapu wymiany stolarki okiennej, wymieniono 79 sztuk okien różnego typu na południowej elewacji skrzydła głównego klasztoru. W 2025 roku planowana jest realizacja III etapu wymiany stolarki okiennej na elewacji północnej skrzydła głównego budynku klasztorowego. Rozpczęta w 2022 roku, sukcesywna wymiana stolarki okiennej w całym budynku klasztornym, wpłynie na poprawę stanu technicznego oraz estetycznego cennego zabytku architektury.